

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

 “TASDIQLAYMAN”
Samarqand davlat veterinariya
meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti rektori
X.B.Yunusov
2024-yil “02” 08

INFEKSION KASALLIKLAR EPIZOOTOLOGIYASI
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi: 840000 – Veterinariya
Mutaxassisligi: 70840302-Veterinariya mikrobiologiyasi, virusologiyasi,
epizootologiyasi, mikologiyasi va immunologiyasi

Samarqand 2024

Fan/modul kodi IKE1108		O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS – Kreditlar 8	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 8	
1.	Fanning nomi	Auditoriya Mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Infekcion kasalliklar epizootologiyasi	120		120	240
2.	I. Fanning mazmuni				
	<p>Fanni o'qitishdan maqsad – “Infekcion kasalliklar epizootologiyasi” fanini o'qitishdan maqsad magistirlarga infekcion kasalliklarni o'z vaqtida aniqlash; davolashni to'g'ri tashkil etish; tadqiqot uslubiyatlarini ishlab chikish va ularni amaliyotga joriy etish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – Infekcion kasalliklar sistematikasini, infekcion kasalliklarga nisbatan immunitetning shakllarini, infekcion kasalliklarni tarqalish mexanizmini, infekcion kasallik qo'zg'atuvchilarini aniqlashni, infekcion kasalliklarni o'z vaqtida aniq diagnoz qo'yishni, maxsus oldini olish chora-tadbirlarini to'g'ri tashkil etishni, yuqumli kasalliklarga qarshi biopreparatlar tayyorlash texnologiyalarini, ishlatiladigan asbob-uskinalardan foydalanish qoidalarini o'rgatishdan iborat.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. “Infekcion kasalliklar epizootologiyasi” fanining mazmuni, predmeti va metodi”</p> <p>Infekcion kasalliklar epizootologiyasi. Infekcion kasalliklarni epizootologiyasi va ularning nazariy asoslari fanining tarifi, O'zbekiston hamda xorijiy mamlakatlarda rivojlanishi, uning yutuqlari, muammolari va fan rivojining tendensiyasi, maxsus qismlari, veterinariya fanlari orasida tutgan o'rni, ularning chorvachilikdagi iqtisodiy zarari hamda odam va hayvonlarni turli xil yuqumli kasalliklardan himoya qilishni nazariy asoslari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinfeksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p>2-mavzu. Infekcion kasalliklar epizootologiyasining ilmiy asoslari.</p> <p>Infekcion kasalliklar epizootologiyasi fanining tarifi, O'zbekiston hamda xorijiy mamlakatlarda rivojlanishi, uning yutuqlari, muammolari va fan rivojining tendensiyasi, maxsus qismlari, veterinariya fanlari orasida tutgan o'rni. Hayvonlar yuqumli kasalliklari tasnifi, zooantroponozlar, ularning chorvachilikdagi iqtisodiy zarari, epizootologik tekshirish usullarining ilmiy asoslari. Dezinfeksiya tadbirlarini</p>				

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi choryachilik va biotexnologiyalar universitetining, "Epizootologiya va infeksion kasalliklar" kafedrasida dotsenti A.A.Qambarov tomonidan 70840302 – Veterinariya mikrobiologiyasi, virusologiyasi, epizootologiyasi, mikologiyasi va immunologiyasi mutaxassisligi magistrantlari uchun tayyorlangan "Infeksion kasalliklar epizootologiyasi" fan dasturiga

T A Q R I Z

Bugungi kunda Infeksion kasalliklarni o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu fan ixtisoslik fanlarining ajralmas bo'g'ini hisoblanib, fan dasturidagi berilgan kasalliklarni o'rganish orqali bo'lajak magistratlar infeksion kasalliklarning tarqalishi, kasallikni aniqlash, davolash va profilaktikasining ilmiy asoslarini o'zlashtirish bo'yicha malakaga ega bo'lib, sohaning rivojiga o'z hissasini qo'shadi. Dasturda infeksion kasalliklarning etiologik omillari, tarqalish yo'llari, infeksion patologiyaning rivojlanish bosqichlari, harakatlantiruvchi kuchlar, klinikosindromatik komplekslar, patomorfologiya, zamonaviy diagnostikasi, davolash, profilaktik tadbirlar mujassamlashtirilgan. Infeksion kasalliklarga qarshi kurashishda veterinariya xizmatlarini to'g'ri tashkil etish va samarali amalga oshirish masalalari o'z ifodasini topgan. Oziq-ovqat xavfsizligi masalalari yechimida infeksiya qo'zg'atuvchilari bilan kontaminatsiyalangan mahsulotlarini zararsizlantirish to'la qoniqarli yoritilgan.

Muallif tomonidan tayyorlangan fan dasturi Davlat ta'lim standarti (DTS) asosida tayyorlangan bo'lib, 70840302 – Veterinariya mikrobiologiyasi, virusologiyasi, epizootologiyasi, mikologiyasi va immunologiyasi mutaxassisligi uchun yozilgan.

Magistrantlar "Infeksion kasalliklar epizootologiyasi" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanilgan, yangi axborot va pedagogik texnologiyalar tadbiq qilinganligi muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar hamda universitetning "Epizootologiya va infeksion kasalliklar" kafedrasidagi laboratoriyasidan foydalanish belgilangan.

"Infeksion kasalliklar epizootologiyasi" fan dasturi veterinariyada zarur bo'lgan infeksion jarayonlarni, immunitet, uning turlarini, asosiy infeksion kasalliklarning qo'zg'atuvchilari, ularga diagnoz qo'yish, maxsus oldini olish usullarini va shu kabi mavzular uzviylik va uzluksizlik nuqtai-nazaridan mantiqiy kema-ketlikda o'z aksini topgan.

Fan dasturi chuqur mazmunga ega bo'lib, u tushunarli tilda yozilgan. Ushbu fan dasturi uslubiy jihatdan to'g'ri va bugungi kun talabiga to'liq javob beradi. Yuqoridagilarni inobatga olib uni tasdiqlash uchun tavsiya etaman.

Veterinariya ilmiy tadqiqot instituti
direktori v.f.d., professor

B.A. Elmurodov

o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

3- mavzular. Infeksion kasalliklar profilaktikasining nazariy asoslari. Epizootiyaga qarshi tadbirlarning direktivlik tamoyillari

Shirkat, fermer va boshqa tur chorvachilik xo'jaliklarida kasallikni oldini olishni o'ziga xos xususiyatlari. Mamlakat chegarasini yuqumli qo'zg'atuvchilarini hayvonlar va ularning mahsulotlari orqali xorijdan kirib kelishidan asrash. Barcha bojxona, fermalarda, hayvonlarni tashishda, so'yishda, ularning mahsulotlariga ishlov berishda veterinariya –sanitariya nazorati o'rnatishning ilmiy asoslari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

4-mavzu. Infeksion kasalliklarda epizootik o'choq va tabiiy o'choqlilik tushunchasining nazariy asoslari. Epizootik o'choq turlari.

Infeksion kasalliklardagi epizootik o'choq va tabiiy o'choqning paydo bo'lishida yovvoyi hayvonlarning, kemiruvchilar, hashorotlarning va tashqi ekologik sharoitning hamda insonlarning tutgan o'rni, tabiiy o'choqlilikni asoslash. Uy va yovvoyi hayvonlar orasidagi aloqaning epizootologik ahamiyatini ilmiy asoslash. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

5-mavzu. Hayvonlar infeksion kasalliklari evolyusiyasining ilmiy asoslari

Epizootik jarayonning harakatlantiruvchi kuchlarini o'zaro ta'sirini o'zgarishi natijasida hayvonlarning infeksion kasalliklar evolyusiyasini paydo bo'lganligini ilmiy asoslash. Kasallik qo'zg'atuvchilari bilan hayvonlar orasidagi o'zaro moslashuv jarayoni evaziga paydo bo'lgan hayvonlarning infeksion kasalliklar evolyusiyasini ilmiy asoslash. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

6- mavzu. Nosog'lom xo'jaliklarni infeksion kasalliklardan sog'lomlashtirishning ilmiy asoslari

Epizootiyaga qarshi kurashishning kompleks tamoyili, infeksion kasalliklarga aniqlik va ishonchli diagnoz qo'yish usullarini, kasallik qo'zg'atuvchisi manbaini

izolyatsiya qilish, zararsizlantirish, qo'zg'atuvchini o'tish mexanizmiga qarshi va kasallikka moyil hayvonlarni chidamliligini oshiruvchi, shuningdek nosog'lom xo'jaliklarda karantin va cheklov tadbirlarini tashkil etish asoslash. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

7-mavzu. Odam va hayvonlar uchun umumiy bo'lgan yuqumli kasalliklarning epizootologiyasi, patogenezi va immuniteti

Zooantroponozlarga xos epizootik va infeksiyon jarayonlarning kechishi. Virus kasalliklariga xos immunitetni bakterial kasalliklardagi immunitetdan asosiy farqlari va uning ilmiy asoslari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash. Kasallik qo'zg'atuvchi manbaga, uning boshqa organizmga o'tish mexanizmiga qarshi tadbirlarning ilmiy asoslari.

8-mavzu. Zooantroponozlar bo'yicha nosog'lom bo'lgan chorvachilik xo'jaliklarini sog'lomlashtirish va insonlarni hayvonlardan o'tadigan kasalliklardan himoya etish tadbirlarining ilmiy asoslari

Kasallik qo'zg'atuvchi manbaga, uning boshqa organizmga o'tish mexanizmiga qarshi tadbirlarning ilmiy asoslari. Hayvonlarning yuqumli qo'zg'atuvchilariga qarshi chidamliligini oshiruvchi tadbirlarni asoslash. Insonlarni hayvonlardan o'tadigan kasalliklardan himoya etish tadbirlarining ilmiy asoslari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

9-mavzu. Zooantroponozlarning iqtisodiy va ijtimoiy zarari va ular diagnostikasining ilmiy asoslari

Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy, inson salomatligiga ta'sir qiluvchi ijtimoiy zararlari. Zooantroponozlarni hayvonlar tirikligida va o'lgandan so'ng diagnostika qilish usullari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

Samarqand davlat veterinariya tibbiyotshunoslik va biotexnologiyalar universitetining, "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" kafedrasida dotsenti A.A.Qambarov tomonidan 70840302 - Veterinariya mikrobiologiyasi, virusologiyasi, epizootologiyasi, mikologiyasi va immunologiyasi mutaxassisligi magistrantlari uchun tayyorlangan "Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fan dasturiga

T A Q R I Z

Bugungi kunda "Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fanini o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu fan dasturini o'rganish orqali bo'lajak magistrantlar infeksiyon kasalliklarning tarqalishi, kasallikni aniqlash, davolash va profilaktikasining ilmiy asoslarini o'zlashtirish bo'yicha malakaga ega bo'lib, sohaning rivojiga o'z hissasini qo'shadi. Shuning uchun ham ushbu fan ixtisoslik fanlarining ajralmas bo'g'ini hisoblanadi.

Muallif tomonidan tayyorlangan fan dasturi Davlat ta'lim standarti (DTS) asosida tayyorlangan bo'lib, 70840302 - Veterinariya mikrobiologiyasi, virusologiyasi, epizootologiyasi, mikologiyasi va immunologiyasi mutaxassisligi uchun yozilgan.

Magistrantlar "Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanilgan, yangi axborot va pedagogik texnologiyalar tadbiq qilinganligi muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar hamda universitetning "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" kafedrasidagi laboratoriyasidan foydalanish belgilangan.

"Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fan dasturi veterinariyada zarur bo'lgan infeksiyon jarayonlarni, immunitet, uning turlarini, asosiy infeksiyon kasalliklarning qo'zg'atuvchilari, ularga diagnoz qo'yish, maxsus oldini olish usullarini va shu kabi mavzular uzviylik va uzluksizlik nuqtai-nazaridan mantiqiy ketma-ketlikda o'z aksini topgan.

Fan dasturi chuqur mazmunga ega bo'lib, u tushunarli tilda yozilgan. Ushbu fan dasturi uslubiy jihatdan to'g'ri va bugungi kun talabiga to'liq javob beradi. Yuqoridagilarni imobalga olib uni tasdiqlash uchun tavsiya etaman.

Termiz agrotekhnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti Zootsiyeneriya, veterinariya va ipakchilik kafedrasida v.f.n, v.b professori

R. K. Tangirov

	<p align="center">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>4.Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.</p> <p>5.Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.</p> <p>6.Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.</p> <p>7.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.</p> <p>8.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.</p> <p>9.Шевченко А.А., Джаилиди Г.А., Шевченко Л.В., Черны О.Ю. Диагностика инфекционных болезней животных (учебное пособие). Краснодар, 2014 год.</p> <p>10.M.Jackson Veterinary clinical pathology. America 2010 year.</p> <p align="center">Axborot manbaalari:</p> <p>1. www.ziyonet.uz.</p> <p>2. www.vetjurnal.uz</p> <p>3. www.lex.uz</p> <p>4. www.veterinariy.actavis</p> <p>5. www.Kodges.ru</p>
7.	Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Kengashining 2024-yil "2 "-avgustdagi "12-sonli bayoni bilan maqullangan.
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ul:</p> <p>A.A. Qambarov- Sam DVMChBU, "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" kafedrası, veterinariya fanlari nomzodi, dotsent.</p>
9.	<p align="center">Taqrizchilar:</p> <p>K.J.Tangirov – Termiz agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti Zootexnologiya, veterinariya va ipakchilik kafedrası v.f.n., v.b, professor .</p> <p>B.A.Elmuurodov – Veterinariya ilmiy tadqiqot institute direktori v.f.d., professor</p>

<p align="center">10-mavzu. Infeksiyon kasalliklarga qarshi kurashda dezinfeksiya, dezinseksiya, deratizatsiyaning ahamiyatini asoslash</p> <p>Dezinfeksiya obyektlari va turlari, uning vositalari va usullari. Dezinfeksiya ishlarini mexanizatsiyalash va uning sifatini aniqlashning ilmiy asoslari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p align="center">11-12 mavzu. Bir necha tur hayvonlarga xos infeksiyon bakterial kasalliklar</p> <p>Kuydirgi, tuberkulyoz, brutsellyoz, leptospiroz, listerioz, pasterellyoz, nekrobakterioz botulizm, temiratki kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasallikning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenезi, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari, inson salomatligini qo'riqlash tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p align="center">13-14 mavzu. Bir necha tur hayvonlarga xos infeksiyon virusli kasalliklar</p> <p>Oqsil, quturish, Auyeski, chechak kasalliklarini o'rganilish tarixi, tarqalishi, ularning iqtisodiy zarari. Ushbu kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai, patogenезi, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari, inson salomatligini qo'riqlash tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p align="center">15-16 mavzu. Qo'y-echkilar va tuyalarning infeksiyon kasalliklari</p> <p>Qo'ylarning bradzot, enterotoksemiya, kataral isitmasi, tuyalar o'lati kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik</p>
--

	<p>holatlari, mavsumiyligi, patogenezi, kasalliklarni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p>17- mavzu. Otlarning infeksiyon bakterial kasalliklari</p> <p>Otlarning manqa, infeksiyon limfangit va salmonellyozli abort kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenezi, kasalliklarni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p>18- mavzu. Otlarning infeksiyon virus kasalliklari</p> <p>Infeksiyon anemiyasi, rinopnevmoniya, gripp kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenezi, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p>19- mavzu. Cho'chqalarning infeksiyon kasalliklari</p> <p>Cho'chqalarning saramas, gripp va o'lat kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasalliklari qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenezi, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik</p>
--	---

	<p>holatda stajirovkani tashkil etish tartib-qoidolari amaldagi normativ-huquqiy hujjat (Nizom) asosida olib boriladi.</p>
3.	<p>VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Magistr bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> magistr infeksiyon kasalliklar qo'zg'atuvchilarini xususiyatlari kasalliklarning kelib chiqishi tarqalishi diagnostikasi oldini olish va qarshi kurash Respublikamizda tarqalish darajasi va ulardan keladigan iqtisodiy va ijtimoiy zarari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</i> magistr mikroorganizm, virus va prionlarning tuzilishi tarkibini aniqlash, farqlash va taqqoslashi, ushbu qo'zg'atuvchilarni ko'paytirish evaziga ulardan biologik preparatlar tayyorlash va ularni kasalliklarning oldini olishdagi ahamiyati to'g'risida va ulardagi ilmiy ma'lumotlarni tahlil qilishni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)</i> <p>magistr qishloq xo'jaligi hayvonlari va parrandalarda uchraydigan bakterial va virus kasalliklarga erkin tashxis qo'yish, davolashda har xil usullardan foydalanish va qarshi kurash hamda sog'lomlashtirish tadbirlarini ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak; (malaka)</i></p>
4.	<p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> ma'ruzalar; interfaol keys-stadilar; seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); guruhlarda ishlash; taqdimotlarni qilish; individual loyihalar; jamo bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvoffaqqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>1.Salimov X.S., Qambarov A.A., I.X.Salimov. "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" darslik. Toshkent-2021 yil.</p> <p>2.Salimov X.S., Qambarov A.A. "Epizootologiya" darslik. Toshkent-2016 yil.</p> <p>3.Парманов М.П., Фармонов Н.О., Камбаров А.А. "Хусусий эпизоотология" Дарслик 2010 йил.</p>

10. Pseudotuberkulyoz va unga qarshi kurash chora-tadbirlari.
11. Kasallik qo'zg'atuvchilarga qarshi va ularni o'tkazuvchilarga qarshi tadbirlar.
12. Antropurgik, sinantrop o'choqlarni namoyon bo'lish xarakteri va ularni chegaralarini aniqlash.
13. Epizootiyaga qarshi tadbirlar rejasiga talablar.
14. Sog'lomlashtirish tadbirlar rejasiga talablar.
15. Yuqumli kasal hayvonlarni davolashni tashkil etish.
16. Izolyatorda davolash ishlari.
17. Auyeski kasalligini diagnostikasi va unga qarshi kurash tadbirlari.
18. Listeriozga qarshi kurash tadbirlari.
19. Trixofitiya diagnostikasi.
20. Qorason kasalligini oldini olish va qarshi kurash tadbirlari.
21. Chechak diagnostikasi va unga qarshi kurash tadbirlari.
22. Pasterellyozni diagnostikasi va uni davolash.
23. Parrandalarning leykozi.
24. Parrandalarning resperator mikoplazmozi.
25. Parrandalarning pullaroz kasalligi.
26. Itlarning parovirusli enterit kasalligi.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan fan bo'yicha internet ma'lumotlarini to'plash, ularni o'rganish, o'quv adabiyotlari yordamida referat tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsia etiladi.

V. Ilmiy amaliyot (stajirovka).

Ilmiy amaliyot ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini bajarish jarayonida amalga oshiriladi. Ilmiy amaliyot (stajirovka) magistratura mutaxassisligi bo'yicha maqsadli kasbiy ta'lim o'quv reja va dasturlarini o'zlashtirish, magistratura talabalarida ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarini shakllantirish, ta'limni fan va ishlab chiqarish bilan integratsiyasini rivojlantirish yo'li orqali magistrlar eng yangi ilmiy-texnik rivojlanishdagi yutuqlar hamda iqtisod, fan, texnika, madaniyat va sog'liqni saqlash tarmoqlaridagi zamonaviy texnika va texnologiyalar bazasida ilmiy tadqiqot ishlari, taqozo etganda individual ilmiy izlanish va tajriba-sinovlarni o'tkazish maqsadida tashkil etiladi.

Ilmiy amaliyot (Stajirovka):

- ilmiy tadqiqot olib borish, nazariy va amaliy bilimlarni chuqurlashtirishi;
- fan, soha hamda boshqa tarmoqlardagi zamonaviy texnika va texnologiyalar bilan tanishtirishi;
- amaliy kasbiy va ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarni shakllantirishi;
- kasbga samarali moslashuvni ta'minlashi lozim.

Bunda ilmiy amaliyot (stajirovka)ga yo'llangan magistratura talabasi o'quv jarayoni jadvalini individual grafik asosida ham bajarishi ko'zda tutiladi. Ushbu

o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

20-21 mavzu. Yosh hayvonlarning infeksiyon kasalliklari

Salmonellyoz va kolibakterioz kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyliigi, patogenez, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

22-23 mavzu. Parrandalarning virusli kasalliklari

Parrandalarning N'yukasl, gripp, Marek, laringotraxeit, va infeksiyon bronxit kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyliigi, patogenez, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

24- mavzu. Parrandalarning bakterial kasalliklari

Parrandalarning salmonellyoz, pulloroz, kolibakterioz, mikoplazmoz kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyliigi, patogenez, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari.

Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

25- mavzu. It va mo'ynali hayvonlarning infeksiyon kasalliklari

It va mo'ynali hayvonlarning o'lati va yuqumli gepatit kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenez, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

III.I. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Infeksiyon kasallikka chalingan hayvon bilan ishlash qoidalar.
2. Infeksiyon kasalliklardan insonlarni himoya qilish.
3. Infeksiyon kasalliklarda diagnostika usullari.
4. Infeksiyon kasalliklarga serologik usulda diagnoz qo'yish.
5. Infeksiyon kasalliklarga allergik usulda diagnoz qo'yish.
6. O'lgan hayvon murdalarini ochish va laboratoriyaviy tekshirish o'tkazishni tashkillashtirish.
7. Epizootologik tekshirish. Epizootologik diagnoz qo'yishning asosini o'rganish.
8. Epizootiyaga qarshi vositalar va tadbirlar. Epizootiyaga qarshi tadbirlarning kompleksligi.
9. Epizootiyaga qarshi tadbirlarni rejalashtirish va tashkil qilish.
10. Hayvonlarni yuqumli kasalliklarga qarshi vaktsinasiya qilishni tashkil etish.
11. Hayvonlarni bir vaqtda ommaviy vaktsinasiya qilish.
12. Hayvonlarning yuqumli kasalliklarini davolash.
13. Chorvachilik fermalarini dezinfeksiya qilish.
14. Dezinfeksiya sifatini aniqlash.
15. Amaliyot sharoitida dezinfeksiya o'tkazish.
16. O'laksalarni yo'qotish va go'ngni zararsizlantirish.
17. Dezinseksiya usullari va insektisid preparatlarga tavsif
18. Deratizasiya. Kemiruvchilar kasallik qo'zg'atuvchilar manbai, rezervuari va infeksiyani uzatuvchi omil ekanligi.

19. Bir necha tur hayvonlarga xos kasalliklar. Kuydirgi kasalligi diagnostikasi.
20. Kuydirgi kasalligi bo'yicha nosog'lom manzilda va epizootik o'choqdagi tadbirlar.
21. Aerob infeksiyalar diagnostikasi
22. Anaerob infeksiyalar diagnostikasi
23. Parrandalarning bakterial kasalliklarini aniqlash usullari
24. Parrandalarning virusologik kasalliklarini aniqlash usullari
25. Mo'ynali hayvonlarning kasalliklari diagnostikasi va profilaktikasi.

Amaliy mashg'ulotlar zarur asbob uskunalar bilan jihozlangan auditoriyada bir guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III.II. Laboratoriya mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kasalliklardan olingan patologik namunalar bilan ishlash tamoyillari
2. Kuydirgi kasalligini aniqlash usullari
3. Oqsil kasalligini profilaktika va bartaraf etish tadbirlari.
4. Tuberkulyoz diagnostikasi
5. Brusellyoz diagnostikasi
6. Quturish kasalligini aniqlash usullari
7. Quturish diagnostikasi
8. Pasterellyozni aniqlash usullari
9. Temiratki kasalligini aniqlash usullari
10. Leptospiroz diagnostikasi va davolash.

Laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan laboratoriya mashg'ulotlarining pasportlari, ularni bajarish bo'yicha uslubiy ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Laboratoriya mashg'ulotlari zarur asbob uskunalar va reaktivlar bilan jihozlangan auditoriyalarda bir guruhni ikkiga bo'lib o'tkazilishi lozim.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Yuqumli kasalliklarning klinik shakllari va ularni namoyon bo'lish dinamikasi.
2. Anafilaksiya, allergiya, antigenlar va ularning immunogenligi.
3. Epizootik jarayonga tabiiy-geografik va sotsial-iqtisodiy omillarning ta'siri.
4. Hayvon organizmi va kasallik qo'zg'atuvchilarning bir-biriga o'zaro moslashuvining o'zgarishi.
5. Yuqumli kasalliklarning nomenklaturasi.
6. Sog'lomlashtirish tadbirlari va yuqumli kasalliklarni tugatish.
7. Tulyaremiya kasalligi va unga qarshi kurash chora-tadbirlari.
8. Qotma kasalligi va unga qarshi kurash chora-tadbirlari.
9. Botulizm kasalligi va unga qarshi kurash chora-tadbirlari.